

**Recenzja dorobku artystycznego, dydaktycznego i organizacyjnego
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego
dr Zofii Oslislo-Piekarskiej**

1.

Ponad 100 projektów w 12 lat

Zofia Oslislo-Piekarska jest bezsprzecznie dobrym grafikiem. Różnorodne zlecenia, dobre realizacje i w efekcie liczne nagrody. Projekty te stanowią całe spektrum działań grafika. Dominuje projektowanie różnego rodzaju form wydawniczych:

- adaptacja projektu książki z oryginału (*Malarstwo fotografia film Lászla Moholya-Nagya*)
- katalog wystawy (*Księżniczki i dziewczyny*), (*Tychy – sacrum w mieście socjalistycznym*)
- album (*Iustitia. Liberty and Justice for All*), (*Śląskie.*)
- książka (*Symbolika zaślubin*) (*Kierunek Gruba | Chemin des Mines*), (*Wulkan i wiersz, wybór esejów Dursa Grünbeina*)
- pierwsza pozycja z serii wydawniczej (*Franciszek Wyleżuch*)
- książka fotograficzna (*nieznany dworzec / unnown station Joanna Hellander i Arkadiusz Gola*)
- książka naukowa (*Narracje miejskie, Miasto jako obszar interwencji... / City Narratives. Built-up areas as space subject to...*)
- system identyfikacji wizualnej (*Europejskie Dni Dziedzictwa*)
- publikacja naukowa (*Metody badania i odkrywania miasta oparte na danych*), (*Klasyczne dzieła sztuki nowych mediów*)
- wniosek (*Wniosek Katowic w konkursie o Europejską Stolicę Kultury 2016*)
- logotyp i folder (*Katowice. Miasto Muzyki Unesco*)
- wystawa / wizualizacja danych (*Koszty architektury*)
- przewodnik (*Katowicka Moderna – spacerownik*)
- praca doktorska wydana drukiem (*Nowi Ślązacy. Miasto, dizajn, tożsamość*)

raport (Medialab Katowice. *Przyjemność eksperymentowania*)

seria wydawnicza (*Fajrant. Ala ma pióro, Lapikon. Ala ma fonta*)

katalog wystawy / książka naukowa (*Labirynt Pamięci. Oblicza zła*)

Nie sposób w tak krótkiej analizie zająć się wszystkimi, a nawet częścią projektów. Wybrałam więc jeden: skromny a zarazem symptomatyczny dla sposobu projektowania Oslislo. *Katowicka Moderna – spacerownik*. Może dlatego, że będąc z kolejną wizytą w Katowicach kupiłam go i używałam w wędrówkach po modernistycznej architekturze miasta. Sprawdził się.

Projekt szyty na miarę! Adekwatna forma do zawartości. Przemyślana i funkcjonalna oprawa, którą stanowi złożona mapa jako obwoluta. Skuteczny layout. Użycie limitowanej skali barwnej jako rodzaju identyfikacji i nawigacji wizualnej. Starannie wybrany materiał ikonograficzny (historyczny i współczesny). Mapy i plany, jako istotny element designu.

Ostatnie, ale bardzo istotne w projektach Oslislo: to projekt zespołowy! Z bardzo starannie określonym zakresem udziału współpracowników, gdyż raczej trudno być omnibusem na każdy temat: Aleksandra Czapla-Oslislo (koncepcja wydawnicza, opracowanie tekstów), Zofia Oslislo-Piekarska (koncepcja wydawnicza, projekt graficzny, skład), Jan Oslislo (koncepcja wydawnicza, adiustacja i redakcja techniczna), Irena Kozina (konsultacja merytoryczna), Helena Pisarczyk (korekta), Grzegorz Kuciera (redakcja techniczna), Dariusz Pliszczyk (przygotowanie do druku).

W wielu publikacjach projektowanych przez Oslislo powtarza się używanie w roli materiału ikonograficznego map, diagramów, ideogramów, infografik. To one w połączeniu z typografią tworzą ikonosferę projektów i kreują jej chłodny, analityczny charakter.

Cechą wyróżniającą jej podejścia do designu jest dyscyplina intelektualna i projektowa. Prowadzenie nad warsztatem i szerokie spektrum umiejętności zawodowych.

I tak, jak już wspomniałam, często są to projekty zespołowe.

2.

115 stron książki

The Insects Project. Problems of Diacritic Design for Central European Languages.

„To nie jest fajka”.

To nie jest projekt graficzny książki!

To kilkuletni zespołowy projekt badawczy, edukacyjny i popularyzatorski. Udział wszystkich członków zespołu jest precyzyjnie określony i skalkulowany, podobnie jak wszystkie etapy i składowe projektu. Począwszy od: *Zakresu projektu, Prezentacji projektu*, przez: *Wybrane cytowania i Nagrody i wyróżnienia*, i dalej: *Opis przebiegu projektu w tym: Proces projektowy, Wdrożenie i Recepcja projektu* aż do: *Indywidualnego wkładu w projekt*.

Projekt ten nie tylko angażuje Oslislo jako grafika ale też pozwala zająć się głębiej, również historycznie i merytorycznie problemem diakrytyków w Polsce – jednego z wielu aspektów typografii. Proces badawczy i naukowy są doskonale przeprowadzone, ale również aspekt popularyzatorski odgrywa równie istotną rolę w całości: dostępność w języku angielskim, wielokrot-

ne prezentacje na liczących się konferencjach międzynarodowych oraz umieszczenie publikacji w formie cyfrowej na stronie projektu.

50 lat Katowic – 3 lata pracy

Apetyt na radykalną zmianę – Katowice 1865–2015.

Znów mamy do czynienia z wieloletnim projektem badawczym i edukacyjnym, choć tym razem – wystawienniczym.

Również w tym projekcie doskonale widoczny jest jego analityczny, skrojony na miarę potrzeb charakter. Uwzględnione są wszystkie aspekty pracy koncepcyjnej, projektowej i realizacyjnej. Istotnym rysem myślenia jest dążenie do wizualizacji procesów i zjawisk, a nie tylko stwierżeń i faktów. Adekwatne wydaje się sięgnięcie po raz kolejny po diagramy, mapy i infografiki, i pomysłowe wykorzystanie możliwości przez nie oferowanych. Widoczna inspiracja jednym z najlepszych wzorców w tej dziedzinie: systemem ISOTYPE. Zabawne i zaskakujące sprzęgnięcie wizualne danych dotyczących katowickich wieżowców i głębokości kopalń! Udany i jednolicie zaprojektowany przez Oslislo zestaw ikonik ikonicznych (sic!) katowickich obiektów przestrzeni miejskiej.

40% udziału

I ostatni z trójcy – zespołowy projekt komunikacji wizualnej: *System Informacji Miejskiej dla Katowic.*

Projekt prezentowany od analitycznych pierwocin, po jego realizację (trwa pierwszy etap wdrożenia). Jak we wszelkich działaniach w przestrzeni miejskiej społeczny aspekt przedsięwzięcia jest istotny, zajęcie się przez zespół autorów także jego recepcją, ale też fakt doprowadzenia (również drogą kompromisów!) do jego realizacji. Ujawnia się po raz kolejny skłonność do angażujących społecznie aspektów projektowania, a nie tylko zajmowanie się wizualną stroną przedsięwzięcia. Trudność projektu potęguje konieczność uwzględnienia specyfiki urbanistycznego systemu zagłębiowsko-górnośląskiego. Stąd zawiera on nie tylko rozwiązania dotyczące funkcjonalności, czytelności, typografii i kolorystyki ale też tożsamości i wizualnej identyfikacji.

3.

3 osiągnięcia habilitacyjne

Zwraca uwagę wszechstronna i strukturalna analiza wszystkich trzech projektów. Autorka posługuje się dobrze przemyślanym i konsekwentnymi kategoriami opisu, podobnie jak rzetelnie i dobrze przemyślany jest jej udział w projektach.

Język wizualny Zofii Oslislo można określić jako zdyscyplinowany intelektualnie, analityczny i chłodny. Cechuje go adekwatny do projektu wybór środków obrazowania, staranne edytorstwo, konstruowanie narracji wizualnej z użyciem map, diagramów, ideogramów, infografik. Mocną stroną jest wyważona i precyzyjna typografia.

Wszystkie trzy projekty habilitacyjne Oslislo zdradzają predylekcję do zajmowania się problemami ważkimi, złożonymi, często społecznie zaangażowanymi, wymagającymi ze względu na kompetencje i zakres działań, pracy w interdyscyplinarnych zespołach, które pozwolą udźwignąć ten szeroki zakres wymagań.

Oslislo jest świadoma wartości dodanej płynącej z pracy zespołowej. Wykorzystuje ją i docenia (a ja wraz z nią).

W projektach, w których bierze udział istotny jest nie tylko podział i zakres podjętych zobowiązań, ale sposób organizacji i wykorzystania materiału badawczego i ikonograficznego. Świadoma jego roli, z satysfakcją i upodobaniem przekracza rolę projektanta na rzecz autora wszechstronnego. Wraz z współpracownikami podejmuje zadania badawcze, tworzy zawartość, nie tylko nadaje jej kształt.

Nie tylko w triadzie rozważanych projektów, ale też w innych pracach decyduje się na inne role. Zostaje naukowcem, badaczem, rilerem, aktywistą i społecznikiem. Wola i umiejętność interdyscyplinarnej współpracy i kooperacji w zespołach pozwala na bardziej efektywne działania na styku zleceniodawca, odbiorca, designer, wykonawca.

W przypadku Oslislo autoreferat, teoretyczna prezentacja i analiza projektów stanowią niekłamane immanentną część pracy habilitacyjnej. Podkreślam ten fakt, gdyż nie jest powszechną praktyką. Przyczyny upatruję z jednej strony w indywidualnych predylekcjach intelektualnych autorki, a z drugiej strony w autentycznej próbie zmierzenia się z wymaganiami stawianymi przed pracą habilitacyjną. III część autoreferatu: *Jak widzę rolę typografa w interdyscyplinarnych zespołach* jest komplementarna do opisu projektów i stanowi kontynuację analitycznego i rzetelnego ich przedstawienia, poszerzoną o motywacje, analizę warsztatu i metod pracy w tego rodzaju zespołach, podsumowania i plany na przyszłość autorki.

4.

+ ∞

Wykaz prac organizacyjnych i dydaktycznych Zofii Oslislo-Piekarskiej można znaleźć w załączonej dokumentacji (strony 16-23). Na uwagę zasługuje pozycja: *Ekspertyzy*. Wyliczenie może okazać się niewystarczające, wyzwaniem jest próba wyobrażenia sobie doby z życia zawierającej rozliczne aktywności nie tylko z rozważanego już zakresu pracy jako projektanta i naukowca, ale też dydaktyka (ciągle doskonalącego się!).

Ogrom aktywności związanych z działalnością pedagogiczną, różnorodność jej formy, autentyczna pasja popularyzatorska Zofii Oslislo-Piekarskiej, to desygnty postawy rzeczywiście zaangażowanej w uczenie innych i działalność uczelni.

5.

Quod erat demonstrandum

Praca grafika i pedagoga wydaje się prawdziwą pasją Zofii Oslislo-Piekarskiej. Zakres, poziom i rozległość jej zatrudnień w pełni kwalifikuje do bycia samodzielnym pracownikiem

naukowym. A działania naukowe, badawcze, artystyczne, dydaktyczne i edukacyjne świadczą o dojrzałości i samodzielności i są podstawą do przyznania jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Grażka Lange

